

Nr. A82/020

9 september 1982

DE NIEUWE SOWJETAMBASSADEUR IN NEDERLAND

Op 3 juni 1982 meldde het Sowjetpartijdagblad Prawda officieel de benoeming van tot ambassadeur van de Sowjet-Unie in Den Haag. was op dat moment verbonden aan de Sowjetambassade in Oost-Berlijn, waar hij in oktober 1980 was geplaatst als hoofd van de politieke afdeling. Hoewel formeel de derde in de ambassadehiërarchie werd hij algemeen beschouwd als de invloedrijkste na ambassadeur, gezien de manier waarop hij door Oostduitse functionarissen werd behandeld. Waarschijnlijk is dat te verklaren uit het feit dat een speciale verantwoordelijkheid had voor aangelegenheden betreffende West-Berlijn.

Zonder twijfel heeft Berlijn in de carrière van een cruciale rol gespeeld, wat reeds blijkt uit het feit dat hij daar drie keer geplaatst is geweest (1961-1968; 1972-1974; 1980-1982). Afgezien van een verblijf in Wenen aan het begin van zijn carrière (1953-1958) heeft hij voorzover bekend slechts een keer een andere standplaats gehad (Praag; 1974-1978). Bovendien heeft hij zich in Berlijn kennelijk ontwikkeld tot een deskundige op het gebied van Oost-Westonderhandelingen en in het bijzonder tot Berlijn-expert. Niet alleen wordt hij algemeen als zodanig gekwalificeerd, hij is bovendien van 1969 tot 1972 als deskundige op dit terrein op het ministerie van Buitenlandse Zaken in Moskou werkzaam geweest. In die hoedanigheid was hij zeker betrokken bij de voorbereidingen van de Viermogendheden-overeenkomst inzake Berlijn van 1972.

Voorts heeft verschillende keren over de kwestie Berlijn gepubliceerd o.m. onder de pseudoniemen, en

Er zijn geen aanwijzingen dat tot dusver andere dan de voor iedere

diplomaat gebruikelijke relaties met het KGB heeft onderhouden. Zijn status van Berlijn-expert, zijn verschillende posten en zijn naar verluidt "goede verbindingen met het Centraal Comité" maken het zelfs uiterst onaannemelijk dat als diplomaat rechtstreeks voor het KGB werkzaam is geweest. Wel zijn er indicaties dat hij het KGB van informatie heeft voorzien over de leden van de Westberlijnse Senaat met wie hij q.q. in contact kwam.

Het is evenmin waarschijnlijk dat een in het buitenland geplaatste medewerker is van het International Department (I.D.) van het CC-CPSU. Afgezien van het feit dat zijn huidige rang en functie daarvoor te hoog lijken, pleit daartegen dat inmiddels bij de Nederlandse autoriteiten gesondeerd heeft naar bezwaren tegen een eventuele accreditering in Den Haag van de I.D.-medewerker die in 1961 tot persona non grata werd verklaard wegens "gewelddadig optreden" en "laster tegen de Nederlandse regering".

Aangezien het beslist ongebruikelijk is dat er aan één ambassade tegelijkertijd twee I.D.-functionarissen verbonden zijn, lijkt de conclusie gewettigd dat geen I.D.-medewerker is.

De intrigerende vraag waarom de "zwaargewicht" dan wel in Den Haag is geplaatst is voorshands niet eenduidig te beantwoorden en wellicht is er sprake van meer dan één reden. Het lijkt echter aannemelijk dat van hem als deskundige op het gebied van Oost-Westonderhandelingen vooral wordt verwacht het Sowjetbelang naar vermogen te behartigen nu in Nederland de definitieve standpuntbepaling inzake de plaatsing van nieuwe NAVO-kernwapens voor de middellange afstand in een kritische fase is gekomen. Hij zal daarbij stellig moeten proberen zoveel mogelijk in te haken op de aanknopingspunten, die de juist in Nederland zo omvangrijke en rijkgeschakeerde vredesbeweging heeft te bieden.

Veel minder waarschijnlijk is dat , die immers geen typische partijapparatchik is, een bijzondere taak is toegewezen om de steeds onafhankelijker van de CPSU manoeuvrerende CPN weer in het gareel te krijgen. Die taak zal van Sowjetzijde veeleer zijn toegedacht aan de eerdergenoemde I.D.-functionaris , die de afgelopen twee jaar intensief met de CPN-top heeft samengewerkt op het gebied van gezamenlijke vredesactiviteiten en in dat verband ook diepgaande gesprekken heeft gevoerd over de CPN-kritiek op de Sowjet-Unie.

Het ziet er overigens niet naar uit dat Moskou de pogingen om in Den Haag gestationeerd te krijgen zal willen doorzetten.